

4. Expert analysis: The key patenting trends. URL: <http://www.epo.org/about-us/annual-reports-statistics/statistics/2019/key-patenting-trends.html> [in English].

5. Digital transformation is one of the Government's priorities. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/tsifrova-transformatsiya-odin-z-prioritetiv-uryadu> [in Ukrainian].

6. Notice of public discussion of the draft order of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On approval of the Concept of development of artificial intelligence in Ukraine». URL: <https://thedigital.gov.ua/regulations/povidomlennya-pro-provedennya-publichnogo-gromadskogo-obgovorennya-proyektu-rozporyadzhennya-kabinetu-ministriv-ukrayini-pro-shvalennya-konceptiytu-rozvit Ukraine> [in Ukrainian].

Бабічев Анатолій Валерійович

кандидат наук з державного управління,

доцент кафедри управління та адміністрування

ННІ «Каразінська школа бізнесу»

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ORCID: 0000-0002-7587-4824

Хрипунова Дар'я Михайлівна

аспірант кафедри управління та адміністрування

ННІ «Каразінська школа бізнесу»

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ORCID: 0000-0003-2016-5120

Лю Цзеюй

аспірант кафедри управління та адміністрування

ННІ «Каразінська школа бізнесу»

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

**КОМУНІКАЦІЙНА КОМПОНЕНТА ЯК ВАЖЛИВИЙ
АСПЕКТ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ У РОЗРІЗІ
РОЗРОБКИ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЙ СМАРТ
СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ**

В епоху стрімкого інноваційного розвитку технологічні інновації розглядаються як головне джерело економічного зростання та являються ключовими ланками в національних науково-дослідних, технологічних та інноваційних програмах розвитку. Наявний досвід у створенні та управлінні інноваціями у європейських країнах зміщує акцент на активне поширення використання шкали рівнів технологічної готовності (TRL) як інструменту планування управління інноваціями. Існує необхідність у чіткому розумінні процесів комунікації у розрізі шкали TRL, щоб забезпечити ефективне використання даного інструменту у подальшому плануванні політики досліджень, технологій та інновацій, а також пов'язаних з ними програм фінансування, що є актуальним для інноваційної екосистеми України.

Ключові слова: управління інноваціями, рівні технологічної готовності, інноваційні програми розвитку, стратегії smart спеціалізації.

Babichev Anatoliy

*Ph.D., lecturer of the Department of Management and Administration
Education and research institute Karazin business school
V. N. Karazin Kharkiv National University*

Khripunova Daria

*PhD student of the Department of Management and Administration
Education and research institute Karazin business school
V. N. Karazin Kharkiv National University*

Liu Jiei

*PhD student of the Department of Management and Administration
Education and research institute Karazin business school
V. N. Karazin Kharkiv National University*

**COMMUNICATION COMPONENT AS AN IMPORTANT
ASPECT OF INNOVATION MANAGEMENT
IN CONSIDERATION OF DEVELOPMENT
AND IMPLEMENTATION OF SMART SPECIALIZATION
STRATEGIES**

Because of the rapid innovative development, technological innovation is considered to be the main source of economic growth and is a key link in national research, technological and innovative development programs. Existing experience in creating and managing innovations in European countries shifts the emphasis to actively disseminating the use of the Technology Readiness Level Scale (TRL) as a tool for innovation management planning. There is a need for a clear understanding of communication processes in terms of the TRL scale to ensure the effective use of this tool in further planning of research, technology and innovation policies and related funding programs that are relevant to Ukraine's innovation ecosystem. emphasize the interaction between different technologies, communication component and their links to societal challenges.

Keywords: innovation management, levels of technological readiness, innovative development programs, smart specialization strategies.

Комунікаційна компонента являється важливим підґрунтям для інновацій будь-якого рівня. В межах сьогодення відбувається цифровізація економіки, зростає конкурентоспроможність сучасного бізнес-ландшафту та з'являється критична потреба в постійних інноваціях.

Впродовж останніх років громадськість часто пов'язує технологічні нововведення з найуспішнішими приватними компаніями світу, такими як Apple, Google та Microsoft. Ці організації побудували підприємницьку культуру, яка характеризується мережами (а не ієрархіями), розширенням можливостей (а не контролю) та швидким виконанням (а не жорстким плануванням). Хоча ці фактори відіграють певну роль у сприянні технологічним інноваціям, одними із основних факторів залишаються технологічні дослідження та комунікації [7]. Одним з інструментів для визначення зрілості технології є оцінка рівня технологічної готовності (TRL). Дослідники використовують оцінки TRL як засіб для розуміння технологічної зрілості дослідницького проекту. При цьому, оцінка рівня технологічної готовності може допомогти покращити комунікаційну компоненту, результати досліджень та управління.

Рівні технологічної готовності часто групуються для отримання більш оптимальної шкали / класифікації. Цей підхід до інтеграції декількох рівнів TRL використовується ОЕСР, що розрізняє 4 рів-

ні дослідження: фундаментальні дослідження (TRL1-3), розвиток (TRL3-5), демонстрація (TRL 6-7) та розгортання (TRL8-9). Європейський інвестиційний банк (ЄІБ) розрізняє лише дослідження (TRL1-3), розвиток (TRL 3-6), інновації (TRL6-8) та виробничу підтримку (TRL9). Можна зробити висновок, що відмінність між 9 шкалами часто вважається занадто детальною, а консолідація до ширших класифікацій є більш практичним інструментом [1].

Оскільки, у Європі спостерігається активний розвиток стратегій смарт спеціалізації, слід акцентувати увагу, що смарт спеціалізація в наступному програмному періоді (2021-2027) має на меті сприяти економічному та соціальному розвитку Європи після COVID-19 та відіграватиме важливу роль у прискоренні реалізації Зеленої угоди та цифрової стратегії ЄС [6]. Європейські практики вказують на визнання регіональними органами влади смарт спеціалізації корисним інструментом для стратегічного планування та співпраці, що сприяє підвищенню ефективності діяльності європейських структурних та інвестиційних фондів [2].

Впродовж останніх років було розроблено нові інструменти та можливості політики, а також експерименти методів участі та нових структур м'якого управління для підтримки визначення можливостей та вибору пріоритетних напрямків. Проте, нечітке розподілення обов'язків, слабкі сторони функцій управління, розрив між фазами проектування та впровадження, неефективна міждержавна координація, відсутність довіри між органами влади, розміщеними на різному територіальному рівні, і слабка взаємодія з приватним сектором є одними з найбільш періодичних перешкод для ефективного впровадження інноваційної політики [4].

З огляду на існуючі виклики, на рисунку 1 узагальнено результати та досвід спільноти політики смарт спеціалізації під час серії семінарів PXL, організованих платформою S3 Спільного дослідницького центру протягом двох років (2018-2019) та згруповано типові виклики, що виникають у процесі вибору та впровадження стратегій смарт спеціалізацій [3].

Дані представлені виклики можна нівелювати у тому разі, якщо регіональні суб'єкти (стейкхолдери) матимуть можливість більш

ефективно співпрацювати на кожному з рівнів. Оскільки, успіх діалогу із зацікавленими сторонами залежить від того, як будується співпраця між суб'єктами, даний тип комунікацій проходить через ряд різних етапів [5]. Для того, щоб спрямувати їх на досягнення результатів, важливо знати вимоги різних етапів та приділяти їм належну увагу при плануванні та проведенні діалогу.

Рис. 1 Типові виклики, що виникають у процесі вибору та впровадження стратегій smart спеціалізації

Розглянемо чотири фази діалогу із зацікавленими сторонами: кожна з чотирьох фаз моделі діалогічної зміни включає три ключові етапи, які мають вирішальне значення для планування та розвитку діалогу із зацікавленими сторонами (Рис. 2).

ФАЗА 1: Вивчення та залучення

На першій фазі діалогу із зацікавленими сторонами важливо розуміти контекст та систему, в рамках якої діалог із зацікавленими сторонами має призвести до змін. Не менш важливо, щоб ініціатори діалогу із зацікавленими сторонами були ознайомлені з точками зору всіх суб'єктів. Орієнтований на відносини та неформальний процес комунікації викликає необхідний інтерес до проекту з боку відповідних суб'єктів. Даний етап ще не стосується формальних структур, угод чи правил. Успіх діалогу із зацікавленими сторонами залежить від ретельного планування та проведення цієї фази. Важливо налагодити належне управління відносинами та правильно оцінити контекст, в якому планується згодом здійснити запланований проєкт. Перший етап діалогу із зацікавленими сторонами може тривати

від чотирьох тижнів до року. Це залежить від того, скільки часу потрібно для процесу залучення та консультацій зі складною системою зацікавлених сторін.

Рис. 2 Основні комунікаційні фази у розрізі рівнів TRL

ФАЗА 1 складається з наступних етапів:

- 1.1 Створення резонансу.
- 1.2 Розуміння контексту.
- 1.3 Створення «контейнеру» для змін.

Термін «контейнер» позначає групу зацікавлених суб'єктів, які бажають спільно вести діалог із зацікавленими сторонами від імені відповідного проекту (сфери, напрямку). Побудова таких груп є ключовим елементом ініціювання, встановлення та подальшого розвитку діалогів із зацікавленими сторонами з метою залучення до діалогу учасників.

ФАЗА 2: Побудова та формалізація. Впровадження та оцінка.

Якщо Фаза 1, вивчаючи та залучаючи, в основному, служить для побудови життєздатних відносин та створення резонансу, Фаза 2 спрямована на встановлення рівня готовності різних зацікавлених сторін формалізувати свої зобов'язання. Цей етап має на меті знайти відповідну формальну структуру для запланованої ініціативи. Акто-

ри-учасники спільно домовляються про цілі, уточнюють ролі та обговорюють, хто забезпечить, які ресурси.

Фаза 2.1 фокусується на наступних трьох кроках:

2.1 Уточнення спільних цілей та ресурсів.

2.2 Планування та візія.

2.3 Консолідація угод та створення структур.

Фаза 2.1 може мати різну тривалість залежно від готовності зацікавлених сторін домовитись. При цьому «контейнер» намагається закріпити інтерес зацікавлених сторін та зобов'язання, які він неофіційно будував під час Фази 1. Метою є консолідація «контейнера» та уточнення що потрібно досягти разом і хто цьому сприятиме. Неформальні переговори на Фазі 1 вже стосуються цілей діалогу із зацікавленими сторонами. На другому етапі спільних, орієнтованих на впровадження діалогів зацікавлених сторін, «контейнер» обговорює цілі з усіма учасниками. Важливою метою на етапі впровадження та оцінки є підтримка інтересу до мети, яка конкретизована на етапі 2.1. Фаза 2.2 найяскравіше показує, наскільки різними можуть бути логіки прийняття рішень для зацікавлених сторін. Усі зацікавлені сторони повинні проявляти терпіння і враховувати відмінності. Контейнер повинен переконатися, що досягнутий прогрес у здійсненні спільно запланованої процедури.

Наступні три етапи впровадження / управління, зокрема, повинні бути враховані:

2.1 Забезпечення прозорості та комунікації.

2.2 Створення результатів та відзначення успіху.

2.3 Встановлення механізмів навчання.

Фаза 2.2 триває до досягнення узгоджених результатів. Це може зайняти кілька місяців, якщо швидка реалізація цього дозволяє, але може зайняти і кілька років, якщо це необхідно для досягнення поставленої мети.

ФАЗА 3: Подальший розвиток.

Існуючі рульові структури потребують більшої легітимності та надійності. Тому контейнер має залишатися в цій фазі і переносити процес поетапно в майбутню структуру. На 3 етапі важливо звернути увагу на наступні три кроки:

3.1 Побудува «контейнеру» наступного рівня.

3.2 Створення структур управління.

Найбільший виклик полягає у підтримці початкового прагнення до змін або передачі його новому діалогу. Фаза 3 не обмежується часом. Тривалість залежить від нових планів. Завдяки зростаючій складності європейського ландшафту фінансування з більшою кількістю програм, що фінансують різні фази проектів, TRL стає корисним інструментом для розуміння взаємодоповнюваності існуючих програм та більш узгодженої та цілеспрямованої підтримки науково-дослідної та інноваційної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ekins P. Environmental and Eco-Innovation: Concepts, Evidence and Policies. 2010. OECD. Paris.

2. European Commission. Smart stories, Implementing Smart Specialisation across Europe. 2016. EUR 27891 EN, doi:10.2791/79450.

3. Guzzo F. Smart Specialisation at work: evidence from the Peer and eXchange and Learning workshops. 2019. Publications Office of the European Union, Luxembourg, ISBN 978-92-76-13885-3, doi:10.2760/424435, JRC118899.

4. Marinelli E., Guzzo F. and Gianelle C. Building Smart Specialisation Strategies monitoring systems: evidence from the EU, L'Industria, Rivista di economia e politica industrial. 2019. n. 1, January-March. pp. 27-44.

5. Perianez-Forte I., Marinelli E. and Foray D. The Entrepreneurial Discovery Process (EDP) cycle: from priority selection to strategy implementation. 2016.

6. Smart Specialisation 2.0 URL: https://ec.europa.eu/newsroom/jrcseville/itemdetail.cfm?item_id=675034&newsletter_id=453&utm_source=jrcseville_newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=S3%20&utm_content=Smart%20Specialisation%20&lang=en.

7. Three Reasons Why Innovation Is All About Communication. URL: <https://www.forbes.com/sites/forbescommunicationscouncil/2018/02/05/three-reasons-why-innovation-is-all-about-communication/#189e28696e5c>.

REFERENCES

1. Ekins, P. (2010). Environmental and Eco-Innovation: Concepts, Evidence and Policies. OECD, Paris [in English].

2. European Commission. Smart stories, Implementing Smart Specialisation across Europe. (2016). EUR 27891 EN, doi:10.2791/79450 [in English].

3. Guzzo, F. (2019). Smart Specialisation at work: evidence from the Peer and eXchange and Learning workshops. Publications Office of the European Union, Luxembourg. ISBN 978-92-76-13885-3, doi:10.2760/424435, JRC118899 [in English].

4. Marinelli, E., Guzzo, F. and Gianelle, C. (2019). Building Smart Specialisation Strategies monitoring systems: evidence from the EU, L'Industria, Rivista di economia e politica industriale. n. 1, January-March. 27-44 [in English].

5. Perianez-Forte, I., Marinelli, E. and Foray, D. (2016). The Entrepreneurial Discovery Process (EDP) cycle: from priority selection to strategy implementation [in English].

6. Smart Specialisation 2.0. URL: https://ec.europa.eu/newsroom/jrcseville/itemdetail.cfm?item_id=675034&newsletter_id=453&utm_source=jrcseville_newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=S3%20&utm_content=Smart%20Specialisation%20&lang=en. [in English].

7. Three Reasons Why Innovation Is All About Communication. URL: <https://www.forbes.com/sites/forbescommunicationscouncil/2018/02/05/three-reasons-why-innovation-is-all-about-communication/#189e28696e5c> [in English].

Бакай Юлія Юрївна

*кандидат юридичних наук, асистент кафедри земельного та аграрного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
ORCID: 0000-0002-8009-2915*

ЩОДО ПИТАНЬ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ БДЖІЛЬНИЦТВА

У науковій роботі розглянуто стан державної підтримки розвитку бджільництва як стратегічної галузі аграрного сектору. Визначено необхідність та доцільність такої підтримки з метою формування збалансованого та прозорого ринку продукції бджільництва.

Ключові слова: державна підтримка, бджільництво, дотація, ветеринарно-санітарні вимоги.